

מ'שיקום הסמכות ההורית' ל'בניית סמכות חדשה' - תקציר הרצאות

סמכות תרבות והורות - מחברים מחדש את המושגים

עידן עמיאל, פסיכולוג קליני, מנהל המרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר

הרצאה זו תבחן את מערכת היחסים המורכבת בין הורים לבין שינויים בתרבות המגדירה את תפקידם, תפקודם וסמכותם. תוך שימוש בדוגמאות קליניות יוצגו שלוש סמכויות ידע שונות המשפיעות על מערכת יחסי הורה ילד – סמכות הדת, סמכות המדע, ו... גוגל.

בעבר, נגזרה סמכותם של ההורים מן הדת. הדיבר - "כבד את אביך ואת אמך למען..." שיקף את מערכת יחסי הורה-ילד ולפיו הנחו דמויות הסמכות, יהא זה הרבי, הקאדי או הכומר את ההורים לפעול. במאתיים השנים האחרונות, הפך המדע לפרספקטיבה המרכזית באמצעותה התגבשו מושגים אודות נפש האדם וכך, הוחלפו זקני הדת לבני הזקן במדענים ורופאים לבושי חלוקים לבנים. נציגי מדעי החברה גילו את עולמו הפנימי של הילד, הדגישו את חשיבות רווחתו הנפשית והגדירו מחדש את האופן בו אנו תופשים את תפקיד ההורות. הדאגה לרווחתו הנפשית ולדימויו העצמי של הילד הפכה למוקד בהדרכות הורים שניתנו ע"י דמויות הסמכות החדשות – הפסיכולוג, עו"ס, מנחי הורים וכד'. אחריותו של הילד לכבד את הוריו, הפכה לעניין משני אך עדיין ההורים הם אלה ש"הוסמכו" להוביל את מערכת היחסים הורים-ילדים בסיוע מומחי מדעי החברה המצוידים במתודות טיפוליות מוכחות מחקרית.

בשנים האחרונות, גיבורי התרבות המערבית - נציגי המדע לבושי החלוקים הלבנים, מוחלפים בצעירים לבושי ג'ינס קרוע – "מכוריי" מחשב שעוד לפני סיום הדוקטורט חותרים תחת הגמונית הידע באמצעות הטכנולוגיה ורשתות חברתיות. מהפכה זו לא רק מעצימה גיבורי תרבות שוברי היררכיה וסמכות, אלא מייצרת עבור הילדים והמתבגרים מרחבי אינטראקציות חברתיות ומידע אינסופיים. מרחבים בהם מוצאים עצמם הורים מובלים ולא מובילים, מרחבים שללא ספק מאתגרים כיום את תפישת ההורות והסמכות במובנים רבים.

בהרצאה זו, ננסה לחבר ולחווט מחדש טכניקות להורות נוכחת המשלבות אלמנטים משלושת העולמות – הדת, המדע והרשתות החברתיות. במילים אחרות, נבחן האם הורים ראויים לכבוד מתוקף היותם הורים, נברר עד כמה המומחיות המדעית נדרשת על מנת לדאוג לרווחתו הנפשית של הילד ונדגים כיצד קבוצת ווטסאפ יכולה לסייע להורים לבנות נוכחות וסמכות מול התנהגות ילדם...

הרצאת אורח (ההרצאה תועבר באנגלית):

Positive Psychology & New Authority – acting with both concepts

Dr. Philip Streit, Clinical and Health Psychologist, Chairman of the Institute and The Academy for Children, Youth and Family, Member of the IPPA Board of Directors and Coordinator of Seligman Europe.

בהרצאה יוצג מודל טיפולי פרקטי המחבר אלמנטים מהסמכות החדשה, מעקרונות הפסיכולוגיה החיובית וטכניקות של טיפול ממוקד פתרון. המודל יתייחס הן למגוון דמויות סמכות – הורים, מורים, מטפלים בפנימיות והן למגוון רחב של קשיים רגשיים והתנהגותיים. תוך שימוש בדוגמאות טיפוליות יובהר כיצד התערבויות המשלבות אלמנטים של התנגדות לאלמנטים ופעולות חיוביות יכולות להוביל לשינוי משמעותי בדפוסי ההתנהגות של הילד.

ד"ר פיליפ שטרייט, עוסק בייעוץ למשפחות ילדים ונוער תוך שילוב Positive Psychology עם Solution Focused Therapy. בשנת 2011 ד"ר שטרייט וצוותו הבכיר עברו הכשרה מקצועית במודל הסמכות החדשה ע"י צוות המרפאה ומיישמים מודל זה במוסדות טיפול וחינוך באוסטריה תוך שילוב טכניקות של פסיכולוגיה חיובית. בלינקים ניתן לקרוא על [הרקע המקצועי של ד"ר שטרייט](#), פעילותו הקלינית [במרכזים הטיפולים](#) אותם הוא מנהל ועל פועלו המקצועי והארגוני בכל הקשור [לפסיכולוגיה חיובית](#).

"התמכרות" למחשב - בניית נרטיב טיפולי

גלית זיגמן, פסיכולוגית קלינית, סגנית מנהל המרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר

בהרצאה תוצג הדרכת הורים לילד הסובל מ"התמכרות" למחשב המובילה להתפרצויות כעס ואלימות תוך התמקדות בסוגיות הבאות: כיצד מבנים נרטיב טיפולי המניע לשינוי חיובי? כיצד עובדים עם הנרטיב ההורי לגביי קשיי התנהגות באופן כללי ולגבי "התמכרות" למחשב באופן ספציפי? האם נרטיב ה"התמכרות" מסייע להורים או מקשה עליהם בתגובותיהם לבנם?

במסגרת המרפאה בשניידר אנו פוגשים יותר ויותר הורים שמערכת יחסיהם עם ילדיהם הופכת לעכורה בעקבות תפישת ההורים את הילד כ"מכור" למחשב. חשוב לזכור כי ילדים משתמשים היום במגוון רחב של מסכים: טלוויזיה, מחשב ביתי, מחשב נייד, טלפון נייד, טאבלטים ועוד. כאשר ההורים אינם מצליחים להגיע להסכמה עם ילדם בנוגע לזמני השימוש, או כשהניסיון לאכוף את מסגרת הזמנים גורר תגובות קשות מצד הילד, עליהם לשקול אפשרות לבצע פעולות חד צדדיות להגבלת השימוש במסכים. נקיטת פעולות חד צדדיות בנושא השימוש במסכים חייבת להיות מהלך שקול ומתוכנן שכן מסכים משרתים גם היבטים חברתיים, לימודיים ויומיומיים. תוך שימוש בתאור מקרה ספציפי, יוצגו הדילמות המלוות טיפול בסוגיה זו ובמקביל יצגו גם כלים המסייעים למטפל לתמוך בהורים במטרה להניע שינוי חיובי בבית.

כשהכפר הופך גלובלי: סמכות חדשה בעידן רב-תרבותי

ניר סוננברג, פסיכולוג רפואי ורכז הכשרות חו"ל, המרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר

בשנים האחרונות עוסק צוות המרפאה לסמכות הורית בפיתוח מודל טיפולי המשלב את עקרונות הגישה בפנימיות לבני נוער שהוצאו מבתיהם על ידי גורמי הרווחה. במסגרת שיתוף הפעולה שלנו עם עמיתינו באירופה נרתמנו ליישום המודל הזה במספר מרכזים טיפוליים בהולנד ובבלגיה. ההרצאה תעסוק בסקירת האתגרים העומדים בפני אנשי צוות בעבודתם בפנימייה בראי הסמכות החדשה ובתיאור האופן שבו מותאמים עקרונות הליבה והכלים של השיטה למציאות בפנימייה. נציג תיאורי מקרה המאירים את ההבדל בין קהלי היעד והתפישות הטיפוליות השונות בין המדינות ונסקור את האופן שבו מטמיעים בהצלחה גישה טיפולית חדשה תוך התייחסות לפערים תרבותיים וגיאוגרפיים. ההרצאה תמחיש גם כיצד בתרבות בה אנו חיים כיום הדרכה וירטואלית בשיחות סקייפ משמשת ככלי משמעותי בהובלת שינוי. ליכולתו של המדריך להיות נוכח (וירטואלית) גם ממרחק של מאות קילומטרים יש אפקט משמעותי בהטמעה אפקטיבית של גישה טיפולית חדשה.

הורים בחדר המורים: סמכות חדשה רגע לפני שמתחיל העימות

טל מימון, עו"ס קליני ילדים ונוער (MSW), המרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר

פגישות של צוות חינוכי עם הוריו של תלמיד מורכבות וטעונות מטבען – החל מהצורך לתאם מועד לפגישה, עבור דרך ניסיון לגשר על פערים ועד לצורך בבניית תכנית התמודדות חדשה. כאשר נושא הפגישה הוא בעיות התנהגות של התלמיד, שיחות אלו נוטות להיות טעונות ואף נפיצות. פעמים רבות מסיימות שיחות אלו ללא תכנית פעולה משותפת ולעתים הן מסתיימות בהקצנה והאשמות הדדיות.

ההרצאה תציג מודל אפקטיבי לניהול פגישה המתקיימת בצל משאבי הזמן והאנרגיה המוגבלים בכל בית ספר, כך שתהווה מנוף לשיתוף פעולה ולשינוי. בהרצאה יוצגו שלביה השונים של פגישה זו – החל משימוש באמפתיה ליצירת הבנה הדדית בין דמויות הסמכות, עבור דרך בניית מסר משותף להורים ולצוות ועד להצגת המסר והפעולות הנלוות בפני התלמיד. כמו כן נדגים כיצד עקרונות הסמכות החדשה מאפשרים להפוך מסר זה לרשת של נוכחות המתואמת בין דמויות הסמכות ופועלת לתמיכה בתלמיד תוך הובלת שינוי בהתנהגותו.

ההרצאה תתייחס גם להיבטים שונים הקשורים ליוזם הפגישה – האם הפגישה נערכה ביוזמת ההורים או נציגיהם (מטפל של הילד, מדריכת הורים וכד') או שהפגישה נערכת בעקבות יוזמה מתוך המערכת החינוכית (פסיכולוגית, יועץ חינוכי, מורה).

לא הולך לבית הספר, מה תעשו לי?

עפרי בכר, פסיכולוגית קלינית, המרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר

בעשור האחרון אנו עדים להתרחבותה של תופעת סרבנות בית הספר לממדים מדאיגים. שהות ממושכת מחוץ למסגרת יוצרת פערים לימודיים, מובילה לרוב לניתוק קשרים חברתיים וקשורה להתפתחות ושימור של הפרעות נפשיות ושל מצבים סיכוניים. הניסיון הקליני מצביע באופן ברור על כך שככל שהילד נמצא זמן רב יותר מחוץ למסגרת כך מטשטשת זהותו כתלמיד וגדל הקושי לחזור ולתפקד במסגרת חינוכית נורמטיבית.

לא פעם סירובו של הילד ללכת לבית הספר מוביל למהלך אבחוני/טיפולי שעיקרו לברר מהם קשייו וכיצד ניתן לעזור לו. מהלך זה מסייע רבות במצבים בהם התלמיד מוכן לשתף פעולה, זוהו הקשיים העומדים בפניו (לקויות למידה, קשיים חברתיים, חרדה וכד') והילד בסיוע טיפול מתחיל את צעדיו בחזרה לבית הספר. עם זאת, הניסיון הקליני שלנו במרפאה מלמד כי לא תמיד ניתן לזהות סיבה המובילה להמנעות ובמקרים בהם הילד מסרב לשתף פעולה, נותרות דמויות הסמכות חסרות אונים. לא פעם בנקודה זו מתחיל גם מחול האשמות הדדיות בין הצוות החינוכי לבין ההורים - ההורים מאשימים את צוות בית הספר בכך שאינו מגויס מספיק וצוות בית הספר מאשים את ההורים בכך שאינם מסוגלים להביא את ילדם למסגרת החינוכית. כך, המרחב החשוב ביותר במצבים אלו - המעבר בין הבית לבית הספר נותר כמרחב פרוץ בו נופל הילד שוב ושוב. ההרצאה תעסוק באופן בו ניתן להיעזר בעקרונות הסמכות החדשה לבניית רשת תמיכה של דמויות סמכות, רשת המאפשרת לגשר על הפער שנוצר בין הבית לבית הספר. עקרונות אלו מאפשרים לפעול להחזרת הילד לתפקוד באופן מהיר יחסית, גם כאשר התמונה האבחונית אינה ברורה דיה, או כאשר הטיפול הפרטני אינו יוצר שינוי מספק.

להרשמה או לשריון מקום לכנס הקישו על הלינק: http://www.schneider.org.il/authority_form

לקריאה נוספת באתר 'הסמכות החדשה' <http://www.newauthority.org.il/kenes2016.aspx>

